

Componist Michel van der Aa zoekt naar menselijke thema's

'WERK MOET RELEVANT ZIJN'

■ OPERA

door FREDERIKE BERNTSEN

AMSTERDAM, vrijdag

De afgelopen weken beleefde *After life* een reprise bij de Nederlandse Opera en morgen zijn twee andere stukken van hem, *Das Buch der Unruhe* en *Spaces of Blank*, te beluisteren in Amsterdam. Michel van der Aa geniet van zijn werk en prijst zich gelukkig dat hij al componerend brood op de plank krijgt in een tijd waarin de bouwstenen van het hedendaagse muzikleven hier en daar worden aangetast. „Ik heb het mooiste beroep van de wereld.”

In het Amsterdamse Muziektheater vertelt Van der Aa (39), tussen de operarepetities: „Zelfs zo'n dag in het theater waarop alles fout gaat, de meubels omvallen en de techniek het laat afweten, ben ik me ervan bewust hoe bevoorrecht ik ben dat ik dit heerlijke vak mag uitoefenen. Het is lastig dat de positie van de hedendaagse muziek zwakker wordt. In Nederland gaat het nog redelijk goed, maar als je in Engeland komt, schrik je heel erg. Daar is bijna geen geld voor nieuwe composities.”

Van der Aa's oeuvre trekt een tamelijk groot en jong publiek. Het multimediale karakter van zijn werken draagt daar sterk toe bij. „Het visuele aspect past in deze tijd. Maar de muziek is altijd het vertrekpunt. Ik gebruik alleen beeldmateriaal als ik iets wil uitdrukken dat ik met noten niet kan zeggen. Het resultaat is, dat veel jongeren sneller een ingang vinden in ingewikkelde nieuwe muziek.”

„Voor de mezzosopraan Christianne Stotijn heb ik *Spaces of blank* gecomponeerd, een ouderwets concertstuk. En toch zie je meer dan die enkele zangeres op het podium. Er staat een personage dat de gedichten voordraagt. In die zin zie ik zo'n werk als een muziektheaterstuk. De presentatie is essentieel: een donkere zaal met de goede belichting, een bepaalde concentratie, de juiste inleving.”

„Een werk moet relevant zijn, dat is het belangrijkste”, vindt hij. Dat is mooi gezegd, maar wanneer is iets relevant? Van der Aa denkt een moment na en zegt dan resoluut: „Zodra het leeft bij mensen. Als de luisteraars betrokken zijn bij wat ze ondergaan. Ik schrijf niet naar een publiek toe, ik componeer dingen die ik zelf zou willen horen. Het mooie is dat iedereen een stuk anders beleeft, andere emoties ervaart.”

Universele gegevens

„In *Das Buch der Unruhe*, gebaseerd op teksten van de Portugese schrijver Fernando Pessoa, zit de hoofdpersoon achter glas en kijkt van daaruit naar de wereld. Het isolement, het dromen, de eenzaamheid, dat zijn heel universele gegevens, best zwaar ook. Toen ik het boek las, dacht ik na iedere pagina: ik heb een aspirientje nodig! Ik ben vaak op zoek naar menselijke thema's en niet naar grote, de maatschappij overkoepelende onderwerpen. In dit geval

zie ik een overeenkomst met onze tijd waarin we allemaal achter een computer zitten en aan het twitteren zijn. We kijken ook door glas naar de wereld.”

Met regelmaat heeft Michel van der Aa voor een productie verscheidene petten op. Dan componeert hij niet alleen de muziek, maar maakt hij ook de videobeelden en heeft hij de regie in handen. „Dat is soms een beetje veel. Als ik met een nieuw muziektheaterwerk bezig ben, doorleef ik die personages en ben ik die opera. Ik sta ermee op en ik ga ermee naar bed. De knop in mijn hoofd gaat als het ware niet meer om. Lekker lang slapen kan ik dan wel vergeten.”

'Das Buch der Unruhe': morgenmiddag om 14.15 uur tijdens de Zaterdagmatinee in het Amsterdamse Concertgebouw (www.concertgebouw.nl), rechtstreeks op Radio 4; *'Spaces of Blank'*: morgenavond om 20.15 uur tijdens de Nederlandse Muziekdagen in het Muziekgebouw aan 't IJ (www.muziekgebouw.nl). www.vanderaa.net

■ Michel van der Aa: „Ik componeer dingen die ik zelf zou willen horen.”

FOTO: MARCO BORGGREVE